

"המעט שאנו, החיים, יכולים לגמול לחברינו המתים -
הוא הזיכרון ההולך אחריהם ואיתנו"
יצחק רבין

מרדכי ברגמן Mordechai Bergmann

8.11.1941 – 27.2.1913

כ' באדר תרע"ג – י"ח בחשוון תש"ב

נחקר בידי: שביט בן - אריה

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

על אודות

ארגון המתנדבים 'לתת פנים לנופלים' עוסק בהנצחה של חללי מערכות ישראל ונפגעי פעולות איבה, שנפלו טרם קום המדינה ובמלחמת השחרור.

מתנדבי הארגון עוסקים בקידום תוכניות ופעולות הנצחה שונות. את עיקר תשומת הלב מפנים המתנדבים להשלמת פרטי חייהם של חיילים עלומים, שעל מצבותיהם חסר מידע ושבאתר יזכור של משרד הביטחון חסרות תמונותיהם ואין מידע על קורותיהם.

רובם של אותם חיילים עלומים הם ילידי אירופה, נצר אחרון למשפחתם, שרידי וניצולי שואה, או חיילים בודדים מארצות ערב. לחלקם אין קבר או מצבה שאפשר לפקוד וסיפור חייהם הוא היחיד שמנציח זכרם.

לצורך השלמת סיפור חייהם החסר, נוברים החוקרים בארכיונים, בארץ ובחו"ל, מנסים לאתר בני משפחה וחברים ולדלות כל קצה חוט ומידע שיכול להוביל להשלמת סיפור חייהם החסר ובעיקר תמונת פניהם.

המסמך הזה הוא סך המסמכים שנמצאו על אודות החייל ואפשרו למעשה את השלמת סיפור חייו ומותו.

"כִּי מֵדִי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

דף 'יזכור'

מקור: אתר יזכור, משרד הבטחון

טוראי
מרדכי ברגמן
בן מרים וחיים-יהודה

חיל החפרים
נפל ביום י"ח בחשון תש"ב (08.11.1941)
בן 27 בנופלו
מקום מנוחתו בית העלמין הבריטי מצרים-הליופוליס-קהיר

סיפור חייו

מקום מנוחתו

הנצחה באנדרטאות

הדלקת נר זיכרון

דפדוף בסיפורי הנופלים

לפי א-ב לפי תאריך נפילה

הקודם הבא

הדפסה

סיפור חייו

במלחמת העולם השנייה התגייס בארץ-ישראל לצבא הבריטי והוצב לחיל האוויר. הוא שירת במצרים, ושם, ביום י"ח בחשון תש"ב (8.11.1941), נפל בעת מילוי תפקידו. הוא הובא למנוחות בבית העלמין הצבאי הבריטי בהליופוליס שבמצרים.

שמו הונצח בחוברת "כנפות".

בתחקיר "מפקד השבויים" שנערך ב2019 ע"י פורום משפחות פדויי השבי נמצא כי מספרו האישי - PAL 775751, ביחידה Royal Air Force Volunteer Reserve, ובדרגת Leading Aircraftman. נמצא שמקום מנוחתו ב Heliopolis War Cemetery, ומיקום מקום הקבר 1A24. נמצא שתאריך נפילתו 8.11.1941 י"ח בחשון התש"ב ושהיה בן 27 בנופלו.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֵנו עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

רישומי הצבא הבריטי

מקור: Commonwealth War Graves

רשומות הצבא הבריטי מציינות כי הוריו של
ברגמן היו תושבי ירושלים.

LEADING AIRCRAFTMAN MORDECHAI BERGMANN

Service Number: 775751

Regiment & Unit/Ship

Royal Air Force Volunteer Reserve

Date of Death

Died 08 November 1941

Age 27 years old

Buried or commemorated at

HELIOPOLIS WAR CEMETERY

1. A. 24.

Egypt

Country of Service United Kingdom

Additional Info Son of Chaim Jehuda Bergmann and Miriam Bergmann, of Jerusalem, Israel.

Personal Inscription THY SOUL SHALL BE BOUND UP IN THE BOND OF LIFE, THOU SHALT REST IN PEACE

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

תולדות חייו

מקור: בהתנדב עם: מתנדבים דתיים במלחמת העולם ה-II / דב קנוהל

ברגמן, מרדכי
נולד בירושלים ביום כ' באדר תרע"ג (27 בפברואר 1913), לאביו הרב חיים יהודה ברגמן ז"ל. בנערותו למד מלאכת החשמלאות, ואחר-כך שירת כנוטר. בשנת תש"ב (1942) התנדב לחיל האוויר הבריטי ושירת במצרים. בסיון תש"ג (7 ביוני 1943) נפל, ונטמן בבית הקברות הצבאי הבריטי בקהיר. לא זכה להקים משפחה. יהי זכרו ברוך.
מתוך רשימת אחיו אברהם.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֵנו עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

לזכר אחינו החיילים

שהקדיבו את נפשם במלחמת הדמים העולמית השניה
בשירותם בחיל התעופה המלכותי

נחריים -

ל. א. סי.	בלומנקרנץ, ת.	774132
א. סי. 2	ביזר, ה.	774152
א. סי. 1	פנגר, א.	774245
ל. א. סי.	פנדל, ק.	774383
א. סי. 1	לונץ, י.	774402
ל. א. סי.	פלדמן, ז.	774465
א. סי. 1	גראני, א.	774626
א. סי. 1	רוזן, ת.	774664
ל. א. סי.	ליפנין, ס.	775031
ל. א. סי.	מרמלשטיין, מ.	775079
א. סי. 1	בפלד, י.	775173
א. סי. 2	דורנפסט, מ.	775317
ל. א. סי.	ברנמן, מ.	775751

נאספים -

ל. א. סי.	בספרדוס, ת.	774127
ל. א. סי.	דנינו, מ.	774189
א. סי. 2	אסתר, ש.	774252
א. סי. 1	נימן, מ.	774631
א. סי. 2	וינר, ש.	774762
א. סי. 2	גלדנשטיין, י.	774837
א. סי. 1	פסחוביץ, נ.	774876
ל. א. סי.	לודר, ת.	774987
ל. א. סי.	טרפ, נ.	774310

נעדרים -

א. סי. 2	טאטנבוים, ט.	774021
א. סי. 2	גבלבר, י.	775137

מרדכי ברגמן

קובץ חיילי ארץ ישראל בחיל התעופה המלכותי

מקור: כנפות, תש"ד

שמו של ברגמן בין חללי חיל התעופה.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֵנוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

תולדות משפחת ברגמן

מקור: המרכז להיסטוריה יהודית, מכון ליאו בק (David Tachauer Family Collection)

A8522 Chajim Jehuda Bergmann 23.3.1886 Dajstⁿ in Nürnberg, dann Raw am Har
Hasetim, *im jüd. Lager*
a8522 Alta Mirjam Nehama Minzberg Schwester v. a853, 13. Tamus 1890
A85221 Rivka Bergmann 10.8.1905 Handwerkslehrerin
a85221 Josef Neir Cohn Doresch Zion- Schule in Jerusalem
A852211 Aharon Schlomo Cohn = Aharon Kidan Bank Jisrael Jerusalem
A852212 Ruth Cohen im Finanzministerium
A85222 Abraham Elieser Bergmann = Bartura 12.12.1907 Lehrer u. Journalist
a85222 Fanny Berney aus Würzburg *25.11.1888 Johanna Löb *25.11.1888 Eren*
A852221 Jakob Sitta Bartura 29.3.1935 Geolog in Jerusalem
A85223 Jerachmiel Bergmann, = Bar Chaj Lehrer Ramat Gan Rech. Tirza 2
a85223 Sara Gaffa
A852231 Hatan Zevi Bar Chaj Kibuz Sead
a852231 Zevija
A8522311 Ofer Bar Chaj
A852232 Jehosehua Bar Chaj
A85224 Schlomo Salman Bergmann 2.7.1911 Rabbiner in Myr, dann Jerusalem
a85224 Matilde Agassi, Schwester v. a8528
A85225 Mordechaj Bergmann 23.3.1913 gef. im 2. Weltkrieg in Luxor

פירוט תולדות משפחת ברגמן.

תאריך הלידה המפורט במסמך זה (23 במרס 1913) אינו תואם לתאריך אותו מציינת המשפחה (כ' באדר תרע"ג, 27 בפברואר 1913).

A85225 Mordechaj Bergmann 23.3.1913 gef. im 2. Weltkrieg in Luxor

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

נישואי הוריו

מקור: משפחת ברגמן

כיכר בתי מחסה בעיר העתיקה (אברהם גרייצר, ויקיפדיה)

אלטע מרים נחמה מינצברג וחיים יהודה ברגמן
נישאו בירושלים בט"ו באב תרס"ד – נישואין בין
משפחה חסידית ומשפחת "מתנגדים".

נישואיהם נערכו ב"דייטשן פלאץ" שבעיר העתיקה,
בהיותם בן 18 ובת 14.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

עץ משפחת ברגמן

מקור: משפחת ברגמן

הרב חיים יהודה ברגמן

תרמ"ו - תש"ד

אלטע מרים נחמה
מינצברג

תר"ן - תשי"ט

מרדכי ברגמן

תרע"ג - תש"ב

הרב שלמה
זלמן מן-ההר

תרע"א - תש"ס

ירחמיאל
ישעיהו בר-חי

תרס"ט - תשנ"ג

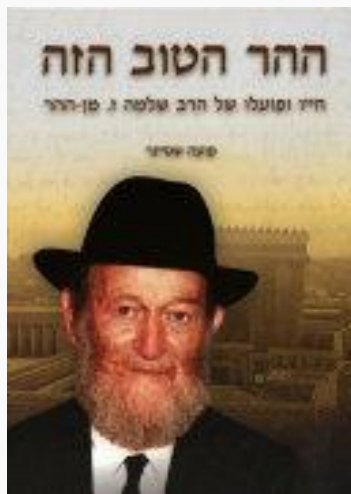
אברהם אליעזר
ברטורא

תרס"ח - תשנ"ט

רבקה כהן

תרס"ה - תשנ"ג

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

תקופת לידתו

מקור: ההר הטוב הזה: חייו ופועלו של הרב שלמה ז. מן-ההר / פועה שטיינר

"מצויד במכתב המלצה מאת רבני ירושלים 'לכל מאן דבעי', שם חיים-יהודה לדרך פעמיו. מתי יצא לדרכו – עוד באלול תרע"ב, או אולי אחרי חגי תשרי תרע"ג – איננו יודעים. האם הגיע מיד לנירנברג, או ניסה מזלו במחוזות אחרים? [...] מה שידוע הוא שבכ' באדר תרע"ג, כאשר בבית בירושלים נולד לו תינוק חדש, חיים-יהודה נמצא בארץ זרה, גרמניה, ועליו להתמודד עם כל הקשיים הללו לבדו.

בברית המילה נכחו בני המשפחה, הסבים והסבתות, הדודים והדודות, שרובם גרו בין החומות. אלטע עצמה הגיעה בוודאי רק לסעודת המצווה, כנהוג בימים ההם. מי היה הסנדק של הרך הנולד, ששמו בישראל נקרא מרדכי על שם מרדכי היהודי, אי אפשר כיום לנחש, אבל המוהל היה מן הסתם סבא ר' נחום ברגמן, שבכל שנות היותו מוהל, מל אלפי תינוקות בירושלים. תמיד היה עומד על כך, שלכבוד המצווה תיערך סעודה. למי שלא היו אמצעים לכך, לא רק שלא היה נוטל שכר על המילה, לא אף היה נושא בהוצאות הסעודה. אם לאחרים כך, בוודאי לנכדו הקטן, שאביו בנכר, דאג לערוך סעודה כדת וכדין."

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֵנו עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

Deutsch - Israelitische
Gemeinde

Jerusalem, den 10. März 1918.

B e s c h e i n i g u n g

Der unterzeichnete Gemeinde Vorstand bescheinigt hiermit, dass der Sohn des Herrn Nachum Bergmann, genannt Juda Bergmann, im aktiven Deutschen Militärdienst steht und seinen Vater in gehöriger Weise zu unterstützen pflegte. Die für die Militär - Unterstützung in Betracht kommenden Angehörigen sind: Herr Nachum Bergmann, seine Ehegattin Lea Rosa, geborene Wallenstein und die beiden minderjährigen Kinder Miri und Hadassa, die mit ihm zusammen leben.

Jerusalem, den 10. März 1918

Der Vorsteher:

Josua M. Schlenker

מסמכים מתוך תכתובות בנוגע לשירותו הצבאי של הרב ברגמן ואפשרות חזרתו לארץ, כמי ששירת בצבא גרמניה

מקור: ארכיון המדינה (פ - 558/5, פ - 485/36)

Ausweis zum
Juda Bergmann, (v. Ly. Jerusalem) wurde
am 11. 7. 1916 beim Inf. Btl. Inf. Regt. Nr. 4
ein. Ausw. Nr. 16 kann derselbe zur 2. Train-
truppe - Abtheilung, Augsburg. Am 1. 9. 1916
wird er zur 1. Bay. Inf. Div. Nr. 4
im Feld abgefallen. Am 9. 9. 1916 ist Bergmann
für die 1. Bay. Inf. Div. Nr. 4, eingeeilt, bei
der er sich jetzt auf befindet.

O. H. Barthelmeier, 14. September 1916.
Bayr. Et.-Führ.-Kol. 4
Birk
Bismarckstr. & Pöhl. Str.

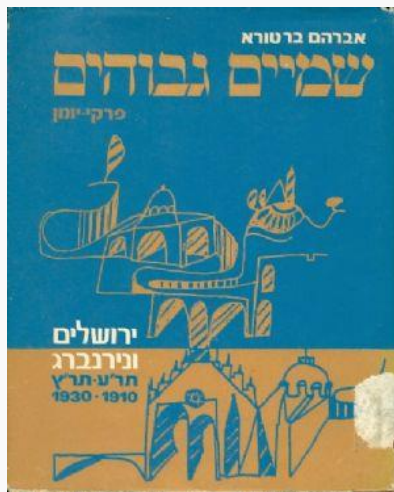
חיים יהודה ברגמן בגרמניה

חיים יהודה ברגמן לבוש מדים, ימי מלחמת העולם הראשונה תצלום באדיבות משפחת ברגמן (רות שפירא וצבי ברחי)

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

לידתו ובחירת שמו

מקור: שמיים גבוהים: פרקי יומן ירושלים ונירנברג / אברהם ברטורא

"כשיצא אבא חוצה לארץ, הניח את אימא מעוברת, וכשנולד הילד, והוא ילד, נתקשו אנשי המישפחה במתן שם לו. שתחילה, כשבאה הבת לעולם, נקראה על שם משפחת האב, רבקה, כשם רבקה סילא, סבתא של אבי האב; באתי אני, ונקרא שמי על שם מישפחת האם, אברהם אליעזר, כשם סבא של אימא; גם זה שנולד אחרי נקרא על שם משפחת האם, ירחמיאל ישעיה, על שם ירחמיאל ישעיה מיוסיפוף, אחיו של רב אברהומטשה; ובא זה שלאחריו, ונקרא שוב על שם מישפחת האב, שלמה זלמן כשם 'הדוד רב זלמן', אחיה של סבתא רחל, היא אימו של סבא נחום, ובנו של רב נחום לוי משאדוק. עכשיו נפלגו המישפחות הללו תובעים את היילוד לעצמם, והללו לעצמם – ואבא איננו שיבוא ויכריע. העלה הדוד יהושע הרהור, שמא ייקרא לילד לא מאלה ולא מאלה, אלא שם סתם? נמנו וגמרו, אכן, שם סתם, ולפי שהימים ימי אדר, נקרא שם הילד מרדכי.

יפהפה הוא התינוק, מכולנו, שהרי גם מרדכי היהודי, שעל שמו נקרא, יפה תואר היה ויפה מראה. ומהיכן? דודה של אסתר המלכה היה, שיפה היתה מכל הבתולות אשר בשושן, ודין הוא שגם דודה יהא יפה. מלבד מה שמלומד היה בכל שבעים הלשוונות, כידוע. ועוד כמה וכמה מעלות שהיו בו. אם יהיו בו גם למרדכי שלנו כל המעלות האלה, עדיין לא ידוע. אך בעל לשון הוא כבר היום, שבוכה הוא בכולן, ואינו מניח לישון."

"כִּי מֵדִי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

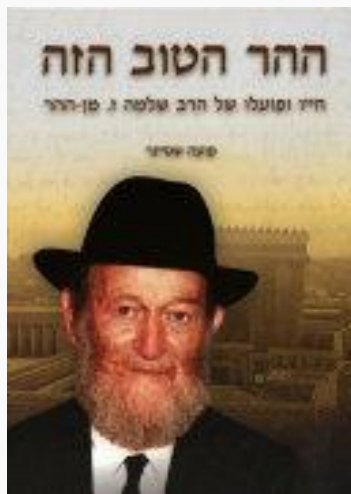

משפחת ברגמן בירושלים באדיבות משפחת ברגמן (רות שפירא וצבי ברחי)

מימין: אם המשפחה אלטע, רבקה ושלמה, מרדכי, אברהם, ירחמיאל

"כִּי מֵדִי דְבָרֵי בּוֹ זְכוֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

נסיבות נסיעתו של האב

מקור: ההר הטוב הזה: חייו ופועלו של הרב שלמה ז. מן-ההר / פועה שטיינר

"ימים קשים הגיעו. המשבר הכלכלי העולמי פוקד גם את ארצנו [...] ישיבת העילויים סגורה על מסגר, אפס כסף. בבית, שגם קודם לכן לא היה בו שפע רב, מורגש עתה מחסור של ממש. הבגדים הולכים ומתבלים ואין כסף לקנות אחרים; אין במה ללפת את פרוסות הלחם הדל. עיני בני הבית נשואות אליו, וחיים יהודה מבין את כורח המציאות. מסורת עברה במשפחה מדור לדור, עוד מימי ר' מנדל רוזנבאום וחתנו הרב אליעזר ברגמן, שאדם צריך לפרנס את בני ביתו מיגיע כפיו. הם סברו, כדעת הרמב"ם, שעל האדם להקדיש לכך חלק קטן מיומו, ובשאר היום יעסוק בתלמוד תורה.

[...] בהסתמך על דעת זקניו אלה, מחליט חיים יהודה, שהגיעה העת לעשות לביתו. עם שניים מחבריו הוא קם ונוסע לגליל. בתקווה גדולה בלב, הם חוכרים ביחד חלקת אדמה ונוטעים פרדס – כך יוכלו גם לפרנס את משפחותיהם וגם לקיים מצוות יישוב הארץ [...] השדה נשדף, האנשים הוכו בקדחת, ולאחר חודשים אחדים, שבו לירושלים מאוכזבים מרה. לתינוק [שלמה זלמן] מלא כבר מלאה שנה.

[...] הדחק בביתו של חיים יהודה גובר ומאיץ בו לקום ולעשות מעשה. באין מוצא אחר, גומלת בלבו אט אט ההחלטה הקשה – גם הוא ייסע אל מעבר לים! לא לאמריקה הרחוקה ייסע, אלא לארץ המוצא של סבא רבא שלו, הרב אליעזר ברגמן – גרמניה. שם אולי תימצא פרנסה."

"כִּי מֵדִי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

נחום ולאה ברגמן, סבו וסבתו

מקור: משפחת ברגמן

נחום ברגמן נפטר בשנת תרפ"ו ולאחרי ברגמן

האריכה ימים ונפטרה בשנת תש"ח.

שניהם הובאו למנוחות בהר הזיתים.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

משפחת ברגמן

מקור: אוצר תמונות מילדי הארץ / פנחס גראייבסקי

בתצלום נראים הרב נחום ברגמן ורעייתו
לאה לבית וילנשטיין, סבו וסבתו של מרדכי,
לצד בניהם שמעון ויהושע ובנותיהם צירל
והדסה.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

נחום ולאה ברגמן, סבו וסבתו

הר"ר נחום ברגמן ז"ל

ביום-השבת שעבר אחה"צ נפטר בירושלם אחד מתושביה וילדיה החשובים רבי נחום ברגמן ז"ל. המנוח היה ת"ח הגון בר-אבהן וזכר אוריו ועסקו נכבד. שנים רבות היה גבאי בחברה קדישא, בועד בתי-מחפת, בכולל הו"ד ובעוד מוסדות חשובים. ביחוד היה ידוע בתור מוהל מומחה, ויותר מששת אלפים ילד נמלכו על-ידו. בטבעו היה בעל כזג טוב ואהוב מאד על חבריו. כמו יתר העסקנים של חישוב הישן חי גם הוא כל ימיו חי דחק, וגדל הוד חשוב בנים ובנות, ואחד מבניו מכתן בתור דיון באחת מערי גרמניה, הוא סבל שנים רבות ממחלת הסוכר וזו שקרבה את מותו. ביום ההמשי שבוע שעבר עוד הלך לברי"מ ובשוכו התחיל להרגיש א"ע רע, וביום השבת אחה"צ עלתה נשמתו כמעט בפתאומיות מבלי שחכו לזה. החליות היתה במוצ"ש וקהל גדול מאד נהדל אחרי מותו לחלק לו את כבודו האחרון. רבנים רעים הספידוהו ותארו את ערכו. — תנעב"ת.

דאר היום, 5.9.1926

מרכז מידע הר הזיתים

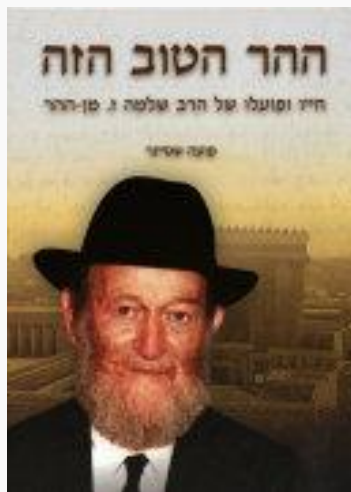
מרדכי ברגמן

משה צבי מינצברג, סבו

מקור: מערכת JDN

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֵנו עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

סיפורים משפחתיים

מקור: ההר הטוב הזה: חייו ופועלו של הרב שלמה ז. מן-ההר / פועה שטיינר

"בסיפוק מלטף שלמה את שתי הפאות החלקות המשתלשלות על שני צדעיו [...] היום יום חג הוא לו, היום ילך בפעם הראשונה אל היחידר!"

סוף סוף קמו הכל משנתם, נשלמו ההכנות האחרונות, ושלמה עטוף 'חאלט' חדש, כומתה ירושלמית לראשו, צועד בתוך התהלוכה המשפחתית המלווה אותו אל היעד הנכסף – היחידר. בראש צועדים סבא נחום ונכדו בן השלוש. האחים הגדולים מימינם ומשמאלם. סבתא לאה, אמא ורבקה אחותו פוסעות מאחוריהם, ומאסף לכל המחנה – **מרדכי הקטן, העומד בתוקף על זכותו ללכת לבד לבד, מבלי שאיש יחזיק בידו.**"

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

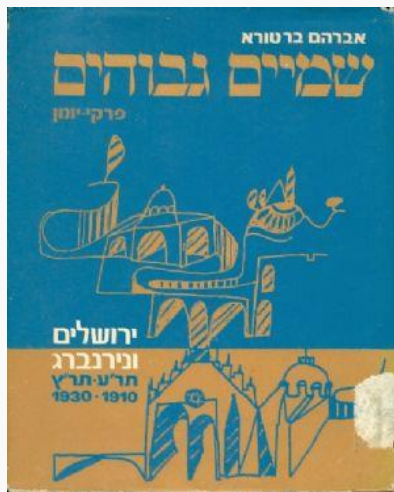
משפחת ברגמן

באדיבות משפחת ברגמן (רות שפירא וצבי ברחי)

מימין: ירחמיאל, מרדכי, אלטע, אברהם ושלמה

"כִּי מֵדִי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

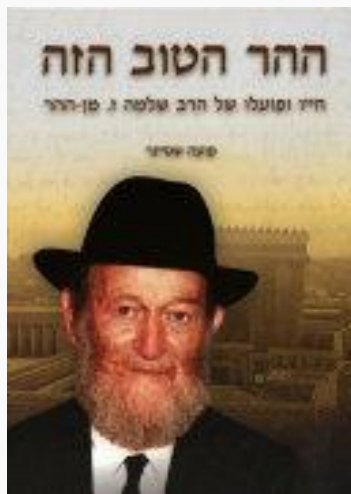
סיפורים משפחתיים

מקור: שמיים גבוהים: פרקי יומן ירושלים ונירנברג / אברהם ברטורא

"עבר החנוכה. חדלנו למכור לאוסטרלים עוגיות ולביבות. קצבו לנו, קצבו לכול, קמח אוסטרלי, לבן כשלג, דק ונקי, וסוכר, ואורז. אנו מקבלים בערב, כל אחד מאיתנו, צלחת מלאה אורז מבושל, כל גרגר גדול כגרעין הפיניונה כמעט, אורז כזה מעולם לא ידעתי. אנו אוכלים מחצית המנה לארוחת ערב. את המחצית האחרת שומרים אנו לבוקר. וכל אחד מחפש לו מקום מחבוא למחצית צלחתו אורז.

ירח [ירחמיאל] טמן את אורזו במרזב בחוץ. בבוקר הוא יוצא לקחת את אוצרו, הצלחת ישנה, האורז אינו. בלילה, בשעה שישננו כולנו, יצא מרדכי, הקטן, היפהפה, וכילה את האורז של אחיו הגדול. בקושי אנו מפייסים את אחינו הנגנב – לא האורז שאינו עוד מרגיזו; מעשה העוול מרגיזו."

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

מסע המשפחה לאירופה

מקור: ההר הטוב הזה: חייו ופועלו של הרב שלמה ז. מן-ההר / פועה שטיינר

"אסרו חג פסח תר"ף – הפור נפל. בחג השבועות אולי יהיו כבר שם, בארץ הרחוקה, עם אבא, האמנם!?"

[...] תחילה ייסעו ברכבת למצרים, אחר כך באנייה.

[...] מתוודעים אל הנוסעים, אתם יחד עלו על האנייה באלכסנדריה. מגמת פניהם טרייסט שבאיטליה. התחנה הבאה וינה. עיר גדולה לאלוקים. בתם גבוהים, רחובות רחבים, סוסים דוהרים, מרכבות מתגלגלות והמון המון אדם. אחריה מגיעים לעיר הגבול. מתיחות ניכרת בפניה של אמא, אף בפני אחותו ואחיו הגדולים. עוד מעט יפגשו אבא המצוי אי שם בנבכי הזיכרון. פניו של ירחמיאל חתומות, **רק מרדכי, שלא ראהו מעולם, עסוק כדרכו בעולם שמסביב...**"

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

הרב שלמה מן החרר זצ"ל
 תולדות חייו | כתביו | משפחתו | כתבו עליו | גלריית תמונות | צרו קשר

תולדות חייו

הרב שלמה זלמן מן החרר זצ"ל נולד ב"ג בתמוז תרע"א ונפטר ב"ג באבול חש"ס (1911 - 2000). מנחת בכר הדינים, נסח הר הבית, היה רב נחמק, שימש כרבב של שכונת בית גן שביפושים במשך ארבעים שנה.

הרב שלמה זלמן מן החרר זצ"ל נולד בעיר העתיקה בירושלים, עקב קטיף פורטוגל ימי אביו, הרב חיים יהודה ברמון, לרבנית רבנית מלחמת העולם הראשונה, עם טיס במרוקן ומלחמת העולם הראשונה. לאחר המלחמה נסע עם אביו החזרה לארץ ישראל, שעברה לשלטון המנדט הבריטי, בשל שירותו בבאב האויב, ולכן נאלץ גם משפחתו להגדיר אליו, לאחר פרידה של שבע שנים.

כך, בהיותו בן תשנן, הגיע שלמה יחד עם אמו ואחיו לנירנברג, המשפחה התאחדה עם האב, הרב חיים יהודה ברמון, שהפך לבעל מעמד נכבד בקהילה, תלמיד חכם, ד"ר ומגיד שיעור.

בנירנברג למד שלמה בבית ספר יסודי גרמני, עם טיס מן המספר היסודי בריווח בן ארבע עשרה, טעם שלמה עם הרב אליהו לויאן, שבא לנירנברג לאסוף כספים לשיבת בקלם, לליטא, בליטא למד מעשר שנים בשיבת המפורסמת: תחילה בישיבה לנערים בקלם, בראשותו של הרב אליהו לויאן, מפנה המשיך את לימודיו בשיבת הגדולות טלז ומיר.

משפחתו שבה לארץ בשנת תרצ"ג (1933) ושלמה לאחר ביקור קצר בנירנברג ופרידה משפחתו חזר לליטא לישיבת מיר, שם למד טעמים, באביב תרצ"ה (1935) עזב שלמה את מיר ונסע למרכז השרה של "עניי אגודת ישראל" בעיר ההלנדית אמסטרדם, בהשראה הוא למד חשבונות במשך שנה ועם האישור שקבל שיהיה בעל מקצוע מורשה לעסוק בחשבונאות הוא היה ראוי לעלות ארצה.

באביב תרצ"ו (1936) שב שלמה לארץ ישראל, בתחילת שנת תרצ"ו (1937) התחיל ללמוד בסמינר למורים "מזרח", קיבץ מנהלתי ללימודים, במסגרתו לימד ישיבות, עשה לימוד מן הודות שבה הוא נשאל לראשיתו את קרובת משפחתו משפחתו לויאן, ובעזרתו את עם משפחתו מ"ברמון" לקהילה, כחלק מהחשיבות שיהיה לשיעור משה העברית, מן החרר הוא תרם מיליון של "ברמון".

מרדכי ברגמן

ימי ילדות בגרמניה

מקור: אתר האינטרנט לזכר הרב שלמה-זלמן מן-ההרר, www.min-hahar.co.il

המידע נוגע לתולדות חייו של האח שלמה-זלמן וממנו ניתן ללמוד פרטים הנוגעים לתא המשפחתי כולו.

הפרטים אינם מעידים בהכרח על השכלתו והכשרתו של האח הצעיר מרדכי, אך ניתן גם להסיק על קווים משותפים.

"עקב קשיי פרנסה יצא אביו, הרב חיים יהודה ברגמן, לגרמניה לפני מלחמת העולם הראשונה, שם גויס במהלך המלחמה לצבא הגרמני. לאחר המלחמה נאסרה על אביו החזרה לארץ ישראל, שעברה לשלטון המנדט הבריטי, בשל שירותו בצבא האויב, ולכן נאלצו בני משפחתו להצטרף אליו, לאחר פרידה של שבע שנים. כך, בהיותו בן תשע, הגיע שלמה יחד עם אמו ואחיו לנירנברג, המשפחה התאחדה עם האב, שהפך לבעל מעמד נכבד בקהילה, תלמיד חכם, דיין ומגיד שיעור.

בנירנברג למד שלמה בבית ספר יסודי גרמני. עם סיום בית הספר היסודי בהיותו בן ארבע עשרה, נסע שלמה עם הרב אליהו לויאן, שבא לנירנברג לאסוף כספים לשיבתו בקלם, לליטא. בליטא למד כעשר שנים בישיבות המפורסמות: תחילה בישיבה לצעירים בקלם, בראשותו של הרב אליהו לויאן, ממנה המשיך את לימודיו בישיבות הגדולות טלז ומיר.

משפחתו שבה לארץ בשנת תרצ"ג (1933) ושלמה לאחר ביקור קצר בנירנברג ופרידה ממשפחתו חזר לליטא לישיבת מיר, שם למד כשנתיים. באביב תרצ"ה (1935) עזב את מיר ונסע למרכז הכשרה של "צעירי אגודת ישראל" בעיר ההולנדית אמסטרדם. בהכשרה הוא למד חשבונאות במשך שנה ועם האישור שקיבל שהינו בעל מקצוע מורשה לעסוק בחשבונאות הוא היה ראוי לעלות ארצה."

"כִּי מֵדִי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

Nr. V/2306. ✓
Polizeipräsidium Nürnberg-Fürth
Nürnberg I, Abhofach 210
Fernsprecher: Nr. 25341 und 27741
Postcheckkonto: Nürnberg Nr. 35696

Nürnberg, den 17. Juli 1939.

Der Oberbürgermeister
der Stadt Aschaffenburg
Eing.: 21. JUL 1939
Nr. ....

An den
Oberbürgermeister der Stadt
Aschaffenburg.

Betrifft: Einbürgerung in Palästina.

Der Rabbiner Juda Bergmann, geb. 23.8.1886 in Jerusalem, wurde nach Mitteilung des Deutschen Generalkonsulats in Jerusalem am 17.1.1939 in Palästina eingebürgert.

Die Einbürgerung erstreckt sich auch auf seine Ehefrau Alta geb. Münsberg, geb. 8.7.1887 in Jerusalem.

Ich teile dies zur gefl. Kenntnis und evtl. weiteren Veranlassung mit. Bergmann ist mit seiner Familie am 31.7.1919 von Aschaffenburg kommend hier zugezogen.

J.A.
gez. Dr. Moos.

Beiglaubigt:
Paul
Angestellte.

מרדכי ברגמן

איחוד המשפחה בעיירה אשפנבורג

מקור: ארכיון אשפנבורג

באישורים שהונפקו עבור חיים יהודה ברגמן בשנים 1926 ו-1939, מפורטת כתובת מגוריו Elisenstrasse

17/1 בעיירה אשפנבורג, עת הצטרפה אליו המשפחה.

ב-31.7.1919 המשפחה עברה לנירנברג.

J. Nr. 6004.

Konzept!

An die Polizeidirektion Nürnberg-Fürth
Nürnberg

zurück mit der Mitteilung, daß Juda Bergmann nach unseren Aufzeichnungen in der Zeit von 1. Januar bis 1. August 1919 hier, Elisenstraße 17/I wohnhaft war. Als nächster Aufenthaltsort ist Nürnberg angegeben. Im Aufenthaltsbogen unseres Einwohnermeldeamts ist in der Rubrik Staatsangehörigkeit: Deutscher Schutzgenosse, staatenlos angegeben. Aus unseren Aufzeichnungen ist nicht ersichtlich, daß Bergmann hier einen Antrag auf Feststellung seiner Staatsangehörigkeit, bezw. Aufnahme in den Bayer. Staatsverband gestellt hat.

Aschaffenburg, den 16. September 1926.
Stadtrat.

Paul Finnefurmann

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֵנוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

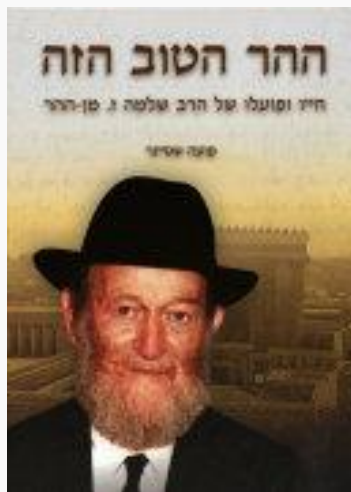
ילדי משפחת ברגמן, חול המועד פסח תרפ"ב, נירנברג באדיבות משפחת ברגמן (רות שפירא וצבי ברחי)

מימין: רבקה, אברהם-אליעזר, ירחמיאל-ישעיהו, שלמה-זלמן ומרדכי

"כִּי מֵדִי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

משפחת ברגמן

מקור: ההר הטוב הזה: חייו ופועלו של הרב שלמה ז. מן-ההר / פועה שטיינר

"משפחת ברגמן מתאחדת מחדש. עתה המשפחה שלמה, שוב יש להם ראש משפחה, האיש אשר מתוך דאגה לאשתו ולילדיו, נטל, שבע שנים קודם לכן, את מקל הנדודים בידו, במגמה פשוטה וברורה להביא להם לחם לאכול ובגד ללבוש. הנה הם כאן בנירנברג, שוב כולם יחדיו, האב שיצא מירושלים כאיש צעיר, חסר ניסיון, הריהו עתה הרב חיים יהודה ברגמן, בעל מעמד נכבד בקהילה – תלמיד חכם, דיין, מגיד שיעור. האם זו הדמות אותה נשאו רבקה ואברהם, שהיו גדולים דיים כדי לזכור? האם זה האב עליו חלמו כולם?"

תינוק, שטרם מלאו לו שנתיים, היה שלמה בשעת הפרידה. כאשר הלך לחיידר בפעם הראשונה, אבא לא היה שם. גם כאשר גמר ללמוד 'סידור' והתחיל ללמוד 'חומשי', אבא לא היה. הרחק הרחק במקום שם היה לא יכול היה האב הצעיר להתמלא סיפוק, כאשר בנו הקטן הפליא את שומעיו באמרותיו המוחכמות ובידיעותיו. היה סבא, סבא נחום. באוזניו היה הילד משמיע בכל שבת את אשר למד בחיידר במשך השבוע. ידו של סבא הייתה זו שליטפה את ראשו, כאשר בא הביתה ותלמוד בידו, והיא אשר נתנה לו מוסר אב כשסרחה.

והיו סבתא לאה וסבתא אסתר, שליוו יחד עם אמא את כל משובות הילדות. הן שעמדו למדה בשנים הקשות של מלחמת העולם הראשונה, בשנות הרעב והדאגה. והייתה אמא, ששמרה לבדה על כל נשימה ונשימה, כאשר חלה הוא וחלו אחיו. אמא שחסכה מפיה בימים של מחסור ומצוקה, שנתנה את כל כולה לגדלם ולחנכם, שהתפללה שלא תארע כל מחלה וכל תקלה, אמא שהעניקה את כל אהבתה."

"כִּי מֵדִי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

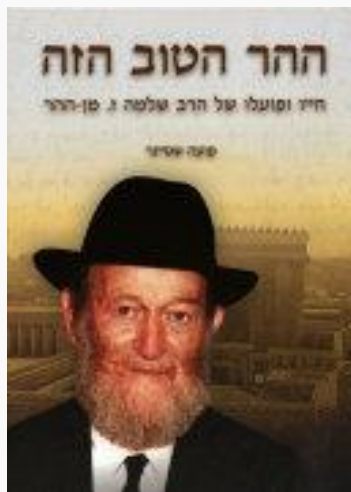

משפחת ברגמן בנירנברג באדיבות משפחת ברגמן (רות שפירא וצבי ברחי)

מימין: אברהם, חיים-יהודה, אלטע, שלמה-זלמן, רבקה, ירחמיאל ומרדכי

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

לימודים בגרמניה

מקור: ההר הטוב הזה: חייו ופועלו של הרב שלמה ז. מן-ההר / פועה שטיינר

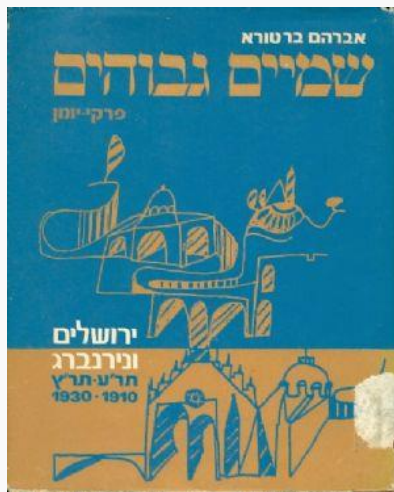
"מעולם לא ראה שלמה בית ספר מהו. בניין גדול, המון ילדים, כולם גלויי ראש גויים. גם המורים גויים. **כאן אין חיידר לילדים בגילו כמו זה שבירושלים, כאן חייבים ללכת לבית ספר.** בכיתתו עוד ילד יהודי מבני הקהילה, רפאל ורשבסקי שמו. גם ירחמיאל, הגדול ממנו במקצת, לומד אתם יחד באותה כיתה לבנות יש בית ספר נפרד, אך רבקה אחותו, גדולה היא, בת חמש עשרה! היא איננה חייבת ללכת לבית הספר הגרמני. רבקה לומדת בבית ספר תיכון למלאכה של הקהילה. ממשרד החינוך השיג הרב חיים יהודה עבור השנים פטור מלימודים בשבת, אלא שעליהם להשלים בכוחות עצמם את החומר הנלמד בכיתה באותו יום.

במסגרת הלימודים בבית הספר מתקיימים גם שיעורי דת. איש דת נוצרי מגיע לבית הספר ומלמד את התלמידים לימודי דת. בשעה זו הילדים היהודים יוצאים החוצה. במקום זה, **עליהם להמציא להנהלת בית הספר אישור מוועד הקהילה, שהם לומדים לימודי דת יהודיים. ואכן הם עושים זאת בכל יום ראשון – יום השבתון הכללי. אז הם מגיעים לבניין בית הכנסת, שם מתקיימים לימודי יהדות במסגרות שונות:** תלמוד תורה לגיל הרך, שיעורי תורה ויהדות לילדים הלומדים בבתי הספר הכלליים, ישיבה וישיבת ערב לבחורים.

אלטע מתאקלמת לאט לאט בקהילה, לומדת את אורחותיה מנהגיה ורוכשת לה ידידות. מלאכות הבית קלות כאן יותר **הילדים משתלבים יפה בבית הספר ובקהילה. מלבד שיעורי היהדות שהם מקבלים עם יתר ילדי הקהילה, מרביץ בהם אביהם תורה ביז רחבה. מורה קפדן הוא ואינו מוותר על קוצו של יוד.**"

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

סיפורים משפחתיים

מקור: שמיים גבוהים: פרקי יומן ירושלים ונירנברג / אברהם ברטורא

"בצהריים מעלה אימא את התבשיל החדש על השולחן: מרק של פיטריות. הראשון שמכניס כפו בצלחת הוא מרדכי. הוא מיד נחפז. אך מיד מסלק צלחתו מלפניו. 'לא', הוא אומר, 'אני לא אוכל את זה'". אנו רגילים בו, באחינו הקטן, שברון הוא, ואין מקפיד. שנייה לו היא האחות. היא מעוותת את פניה. 'אין לי חשק היום', היא מתנצלת, 'כבר מן הבוקר אין לי תיאבון'.

[...] אימא מדוכדכת, רימזי דמעות עומדים בעיניה – ואני חש עצמי אשם. אני מתקיף את המרק, שנתחי פיטריות רבוצים בו בסמיכות זה ליד זה, מכניס ובולע, מכניס ובולע. 'רואים', טוענת אימא מתלעלעת, כפה שלה עדיין בידה, 'רואים – למה אברהם אוכל? נשמה אין לכם בלבכם. דבר חדש, ו...!', ותוך כדי היא טועמת. ומיד מפסיקה, פלצות ויאווש על פניה. 'עכברים', אומר מרדכי, 'עכברים חיים בגרון – לא כך?'

[...] פיטריות לא עלו עוד על שולחנה של אימא עד אחרית ימיה."

"כִּי מֵדֵי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

Bergmann, Juda Chaim

Geboren: 23.08.1886 in Jerusalem

Gestorben: 27.08.1944 in Jerusalem

Konfession: israelitisch

Beruf: Lehrer, Rabbiner

Wohnort: Nürnberg

Regierungsbezirk: Mittelfranken

[\(mehr Informationen\)](#)

Bemerkungen: Juda Chaim Bergmann war ein Urenkel des aus Heidenheim stammenden Rabbiners Lazarus Bergmann, der mit seiner Familie nach Jerusalem ausgewandert ist. Er ist der Vater der beiden Lehrer Jerachmiel Bar-Chai und Avraham Bartura. Seine Eltern waren der Jerusalmmer Kaufmann Nachum Bergmann (1866-1928) und Lea Reisel Bergmann, geb. Wallenstein (1865-1948). Juda Chaim wuchs mit acht Geschwistern auf.

Mit seiner Ehefrau Alte Miriam Nechama Bergmann, geb. Mintzberg (1890-1958) hatte er sechs Kinder, darunter Avraham (geb. 1907, später Bartura) und Gottlieb oder Jerachmiel (später Bar-Chai). Der älteste Sohn war Avraham (geboren 1907 in Jerusalem), es folgten: Jerachmiel (geboren 1909, ebenfalls noch in Jerusalem) Schlomo (1911), Mordechai (1913), und ein Mädchen, Riwka (spätere Kohen oder Cohen), sowie ein in geni.com mit späterem Familiennamen Agassi genanntes Kind.

Juda Chaim Bergmann wurde in Palästina, Jerusalem geboren, wo er auch 1944 starb. Jedoch lebte er mehrere Jahre in Deutschland. Seine beiden ältesten Kinder Avraham und Jerachmiel kamen 1907 und 1909 noch in Jerusalem zur Welt. Dass für die anderen Kinder in geni.com kein Geburtsort angegeben wird, könnte ein Hinweis sein, dass die junge Familie um 1910 nach Deutschland zog. 1916 war Bergmann jedenfalls als Lehrer der Israelitischen Kultusgemeinde Großostheim (Bezirksrabbinat und Kreis Aschaffenburg) tätig. Am 10. Juli 1916 rückte er in die Bayerische Armee zum Kriegsdienst ein und wurde drei Tage später vereidigt. Er war beim Bayerischen Reserve-Infanterie-Regiment Nr. 4 in Gernersheim stationiert. Zu dieser Zeit hatte er bereits fünf Kinder, von denen der Älteste, Avraham, noch keine 9 Jahre alt war. In der Kriegsstammrolle wird Juda beschrieben als 1,61 m großer, schlanker Mann mit dunkelblondem Haar, Spitzbart und "Schnurre". Auch trug er "Augenglas". Er wurde zum Dienst mit dem Gewehr und als Fahrer ausgebildet. Im September 1917 wurde er zur Dolmetscherschule nach Berlin abkommandiert. Er war als Dolmetscher für Arabisch und Türkisch eingesetzt. Am 11. Januar 1918 kehrte Bergmann zum Schuldienst nach Großostheim zurück.

Später war zog die Familie nach Nürnberg in die Frauentormauer 42. Jerachmiel ging in Nürnberg zur Volksschule und besuchte die Realschule in Fürth. Avraham und Jerachmiel studierten beide von 1927 bis 1930 an der Israelitischen Lehrerbildungsanstalt in Würzburg (ILBA) und wurden Lehrer.

מרדכי ברגמן

מאגר היסטורי לאנשי הוראה יהודים בבוואריה

מקור: איגוד המורים של בוואריה

במאגר 3 רשומות למשפחת ברגמן המפרטות את תולדות חייהם של הרב חיים יהודה ברגמן ובניו אברהם וירחמיאל, בוגרי סמינר הוראה.

המידע כולל את כתובת המשפחה בנירנברג (42 Frauentormauer) ומידע נוסף על הכשרתם המקצועית ופועלם בעיר.

"כִּי מֵדֵי דְבָרֵי בּוֹ זְכוֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

Ebay

מרדכי ברגמן

אזור מגורי המשפחה בנירנברג

Pirkheimer, Wikimedia Commons (by Sigurd Curman)

"כִּי מֵדִי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

כרטיס תושב נירנברג

מקור: ארכיון העיר נירנברג

Your request of Sept. 29, 2020

Thu, Oct 1, 2020 at 2:47 PM

Dear Mr. Ben-Arie,

In the holdings of Nuremberg City Archives there is only one record documenting Mordechai Bergmann's stay here, the family's inhabitants registry card (shelf no. C 21/X #1). According to it, the Bergmanns came from Aschaffenburg to Nuremberg on July 31, 1919. Mordechai left town on Oct. 7, 1929 temporarily for Lithuania and finally for Jerusalem on June 16, 1933. His parents followed him in May 1935.

Sincerely,
Gerhard Jochem

Nuremberg City Archives
Marienortgraben 8
90402 Nuremberg
Germany

כרטיס התושב של מרדכי מאשר את מועד הגעת המשפחה ב-31.7.1919 ומקום מגוריהם הקודם, בעיירה אשפנבורג.

באוקטובר 1929 נרשמה יציאה של מרדכי אל שהות זמנית בליטא.

ב-16.6.1933 נרשם כי עלה לארץ ישראל. מועד העלייה של הוריו נרשם ב-1935.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֵנוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

Chemiker; Dr. phil. Oberrealschule, Studium u. Promotion in Wü. Arbeitete ab 1921 in Hamburg. Emigrierte in die USA; dort als Hochschullehrer u. Unternehmensleiter tätig.

∞ 1921: **Else**, geb. Buxbaum, geb. 12. Dez. 1899 Wü. Besuchte die Sophienschule; Examen 1916. Lebte in den 60er Jahren in den USA. E: → **Hermann B.** u. **Flora**, geb. Silberberg.
Qu: BHE I, S. 34.

BAMBERGER Siegfried, geb. 22. Mai 1896 Wiesenfeld/Ufr., ermordet.

E: in Wiesenfeld.

Viehhändler. Neubastr. 34. Realschule, Kriegsdienst in Wü. Im Dez. 1938 (aus der Heimatgemeinde vertrieben?) mit der Ehefrau zugezogen. Mit ihr am 27. Nov. 1941 nach Riga deportiert.

∞: **Meta**, geb. Strauß, geb. 11. Febr. 1909 Rieneck/Ufr., ermordet. E: → **Moses St.** (1) u. **Bertha**, geb. Silbermann. G: → **Josef St.** (6).

BAMBERGER Simon → B. Seligmann Bär

BAR-CHAI (urspr. Bergmann) **Jerachmiel**, geb. 13. Sept. 1909 Jerusalem.

E: **Chaim Jehuda B.**, geb. 1886 Jerusalem, gest. 1944 Jerusalem, Rabbiner, u.a. in Großostheim/Ufr. u. Nürnberg, u. **Mirjam**, geb. Minzberg, geb. 1890 Jerusalem, gest. 1958 Jerusalem.

G: **Riwka Kohen**, geb. 1905 Jerusalem, Schneiderin u. Handarbeitslehrerin in Jerusalem.

→ **Avraham Bartura**.

Schlomo Min-Hahar, geb. 1911 Jerusalem; Rabbiner, Seminarlehrer.

Mordechai B., geb. 1913 in Jerusalem, gest. im 2. Weltkrieg im brit. Dienst. Elektrotechniker.

Seminarist; Lehrer. Volksschule in Nürnberg; Realschule in Nürnberg u. Fürth/Mfr. Studierte an der ILBA 1927–1930. War danach Lehrer in Hoffenheim/Baden, Kantor u. Religionslehrer in Karlsruhe, Religionslehrer in Plauen/Vogtland. Nach der NS-Machtergreifung Ausschluß von der staatl. Lehrerbildung; machte eine landwirtschaftl. Umschulung in Grusenheim/Elsaß. 1934 zu den Eltern nach Palästina emigriert. Dienstleistung im jüd. Selbstschutz (Haganah); 2

1/2 Jahre Polizeidienst in einer Siedlung bei Jerusalem, später Ersatzdienst in der isr. Armee. Berufstätig als Lehrer in Tiberias, Kefar Saba u. Ramat Gan. Lebte 1987 in Jerusalem.

∞ I.: 1935 Jerusalem.

∞ II.: 1945 Jerusalem.

K: **Nathan Zwi**, geb. 1936 Jerusalem, Landwirt, Kibbuzmitglied; Leiter von Geflügelkühlhallen. **Jehoschua**, geb. 1938 Jerusalem. Landwirt, Kibbuzmitglied.

BARCHAY Miriam (urspr. Luise), geb. Neumeyer, geb. 25. Aug. 1915 München, gest. 1972 Israel.

E: **Martin N.**, Kaufmann, u. **Lina**, geb. Reiß, in München.

Seminaristin. 1935–1937 (Examen) an der ILBA. Mitglied im jüd. Jugendbund Wü. Emigrierte; lebte mit dem Ehemann in Kfar Haroeh/Israel.

Qu: ILBA, S. 248.

BARKOL Moshe (urspr. Kula Moses Aron), geb. 1. Sept. 1911 Warschau (Chemnitz?).

E: **Pinkus K.**, Kantor, u. **Eva**, geb. Winier (?), gest. in Zwickau/Sachsen.

Seminarist; Lehrer. Besuchte ab 1926 die Isr. Präparandenschule Höchberg, 1929–1932 (Examen) die ILBA. Poln. Staatsangehöriger. Arbeitete als Lehrer in Frankfurt/M., nach der Emigration (Palästina) als Dozent u. Schulleiter. Lebte 1988 im Ruhestand in Givataim/Israel.

∞: **Ruth**, geb. David, geb. 7. Jan. 1912 Karlsruhe. Seminaristin; Lehrerin. 1929–1932 (Examen) an der ILBA. Unterrichtete dann an einem Waisenhaus in Dinstaken; später Lehrerin in Israel. 1988 im Ruhestand in Givataim. E: **Salomon D.**, Kaufmann, u. **Jenny**, geb. Oppenheimer, in Karlsruhe.

Qu: ILBA, S. 241.

BARKOL Ruth, geb. David → B. Moshe

BARON Mina, geb. Kürzinger, geb. 21. Sept. 1824 Marktbreit/Ufr., gest. 4. Febr. 1910 Wü.

מרדכי ברגמן

לכסיקון יהדות וירצבורג

מקור: Reiner Strätz, Biographisches Handbuch Würzburg Jews 1900-1945

בספר ערכים אודות שניים מאחיו של מרדכי, אברהם וירחמיאל שהוכשרו להוראה בעיר וירצבורג והתגוררו בה. בערך אודות ירחמיאל ניתן פירוט אודות בני המשפחה ומצויין מקצועו של מרדכי כמהנדס חשמל:

Mordechai B., geb. 1913 in Jerusalem, gest. im 2. Weltkrieg im brit. Dienst. Elektrotechniker.

משפחת ברגמן

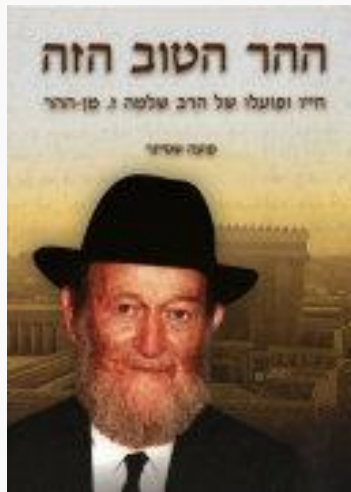
באדיבות אחיינו, צבי ברחי

לפני שובה של רבקה לארץ ישראל.

עומדים מימין: רבקה, אלטע ואברהם

יושבים מימין: שלמה, ירחמיאל ומרדכי

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

חזרה לארץ ישראל והתיישבות בנווה יעקב

מקור: ההר הטוב הזה: חייו ופועלו של הרב שלמה ז. מן-ההר / פועה שטיינר

"מיד לאחר עליית היטלר ימ"ש לשלטון **בשנת תרצ"ג (1933)**, הוחל ביישומה של 'תורת הגזע'. על היהודים הוטל חרם כלכלי, והם סולקו מכל עמדה ציבורית, מבתי הספר, ממוסדות המדע, התרבות והאמנות. היהודים הופקרו להתעללויות ולפגיעות טרור, אלפים נאסרו במחנות ריכוז, רבים מהם הומתו. בשנה זו עזבו רבים מבני הקהילה את נירנברג, חלקם היגרו לארצות אחרות. **באותה שנה עזבה גם משפחת ברגמן את נירנברג ושב ארצה (ההורים ושני הבנים: ירחמיאל ומרדכי**. רבקה, הייתה כבר בארץ שם נישאה בתרפ"ה, ואברהם חזר בתר"ץ. בשלב זה נמצא שלמה בישיבה בליטא)."

[...] אבי המשפחה, הרב חיים יהודה, נשא בלבו עוד מימי נעוריו את חלום מצוות יישוב הארץ, שהגשמתו אז לא צלחה בידו. הנה עתה, בשובו ארצה, ביקש לממש את החלום. עובדת היותו ירושלמי במקורו והיכרותו עם הרב יצחק אביגדור אורנשטיין, שהיה ממקימי אגודת "הכפר העברי" ובין המתישבים הראשונים ביישוב שהקימה, הניעו אותו לבחור בנוה יעקב כמקום האידיאלי להגשמת חלומו. הבן אברהם, שהיה בארץ כבר משנת תר"ץ, ביצע את הרכישה עבור ההורים. כך, כאשר הם מגיעים לארץ, כבר מוכנים עבורם בנוה יעקב בית וחלקת אדמה, עליהם הם מקימים משק קטן: שותלים ירקות, נוטעים עצי פרי, קונים פרה חולבת ובונים לול תרנגולות קטן."

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֵנוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מחלקת העליה והעבודה של הסוכנות היהודית לא"י

לשכת העליה ב

הע"א ב

אניה מ. ושינגטון תאריך: 10.7.1933 - 6 -

מס'	שם משפחה	שם	גיל	מס'	הקרובים בא"י וכתבתם	הערות
266	רובינשטיין	מירל	21	ג		
267	רזנבלום	יהואל	37	אנ		
268	"	אסתר	37	אנ		
269	"	פליצת	7	אנ		
270	שניידר	ברנהרד	28	ג		
271	"	ליזה	29	ג		
272	שוויבה	ורני	40	ג		
273	"	חנה	56	ג		
274	"	זלטר	11	ג		
275	"	רוזה	7	ג		
276	שניידר	היים	47	אנ		
277	"	אירא	37	אנ		
278	"	הלל	10	אנ		
279	"	זוסיה	6	אנ		
280	שניידר	חיה	28	ג		
281	שניידר	נפתלי	28	ג		
282	שניידר	שרה	62	ד		
283	שניידר	מרדכי	23	ג		
284	שניידר	חיימלה	24	ג		
285	שניידר	יהושע	29	ג		
286	שניידר	הודס	21	ג		
287	שניידר	היים	69	ד		
288	שניידר	רבקה	61	ד		
289	שניידר	ישראל	21	ג		
290	שניידר	זיגה	28	ג		
291	שניידר	אסתר	19	ג		
292	שניידר	גאלי	21	ג		
293	שניידר	וסף	21	ג		
294	שניידר	גרש	20	ג		
295	שניידר	יהואל	43	ג		
296	שניידר	אמל	50	ג		
297	שניידר	מנשה	34	אנ		
298	שניידר	מרים	28	אנ		
299	שניידר	חיה	28	אנ		
1	אריכ נחולד	מקס	52			
2	אופטוויט	רוברט	28			
3	אהרן	הודו	44			
4	אדמונד	עקיב	32			
5	אהרן נקר	חרולד	23			
6	אהרן נקר	ארלט	47			
7		פזמיה				
8	אפנקראם	הנריך	43			
9	אפריל	נחן	21			
10	אמרזום	סמואל	47			
11	בינשטיק	לואיס	38			
12	ברבש	מארי	69			
13	בינגל	לזאסה	25			
14	בושטיץ	קלרסה	22			
15	בנדל	מקס	51			
16	ברגמן	חודה	47			
17	ברגמן	אלחנ	46			

6-46
3-26
7-18

ברגמן
ברגמן
חודה
אלחנ

מרדכי ברגמן

חזרת ההורים לארץ ישראל

מקור: ארכיון המדינה

שם של יהודה ואלתה ברגמן בין נוסעי האנייה

ושינגטון שעגנה בנמל תל אביב ביום 10.7.1933.

תאריך עלייתם מפורט גם בתיק בקשת התאזרחות

תחת המנדט הבריטי.

מחלקת-העליה והעבודה של הסוכנות היהודית לא"י

07/01/32

לשכת העליה ב ת"א

1/8/32

קר נו 1

הערות	הקורבים בא"י ובבתים	סוג	גיל	שם	שם משפחה	מס
			71	יוסף	בליקוב	4
			26	אלי יצק	בראון	5
			9	לנה	בראון	6
			2	יהודית	בראון	7
			18	אריה	בלום	8
			26	מיים	ברמן	9
			30	אברהם	בוברונסקי	10
			25	אברהם אליעזר	ברגמן	11
			25	דוד	ברוקס	12
			25	סליבה	גומליב	13
			25	גריטלין	ליזר	14
			27	ארולף	דיאמנט	15
			24	תה		16
			25	מורנוב	בריינין סמיון	17
			31	דוד	זינגר	18
			25	פרידה ליב	סלימאן	19
			48	מורן	סלימאן	20
			48	רוזה	משיך	21
			29	יצחק	מנדלביץ	22
			20	דוד	מנדלביץ	23
			24	אליה	נבילמן	24
			54	אליזבט	פסרנאיים	25
			6	חיה		26
			20	חיה אמור	סדנה	27
			44	מרדכי	סירצק	28
			41	מאריה	שויהנאיים	29
			50	היינריך	סטייקובסקי	30
			38	חיה	קנד	31
			56	דב	קוק	32
			18	יצחק	קונוב	33
			27	יוסף	קירמן	34
			22	מיים	שילוב	35
			47	אליעזר	שמן	36
			52	בריינין	שניר	37
			29	מלכה	נימלד	38
			25	אליעזר	אלממן	39

192-200-0245 10/01

מרדכי ברגמן

עליית האח אברהם

מקור: ארכיון המדינה

על פי רישומי הדרכון, אברהם חזר
בראשית 1932.

לאחר שנסע שוב לאירופה, תיעוד ראשון
לשמו ברשימות הנוסעים אחר ביום
1.8.1932

מס	שם	שם משפחה	גיל
25	אברהם	אליעזר	25
30	מרדכי	ברגמן	30

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

עליית האחים שלמה וירחמיאל

מקור: ארכיון המדינה

מחלקת העלייה של הסוכנות היהודית לא"י
לשכת העלייה ב
תל-אביב

תאריך: 26.7.1934
מס' תעודת זהות: 2222/א/ט

מס	שם	תאריך	מס' תעודת זהות
1	אחריסן	26	25
2	אחריסן	26	25
3	אחריסן	26	25
4	אחריסן	26	25
5	אחריסן	26	25
6	אחריסן	26	25
7	אחריסן	26	25
8	אחריסן	26	25
9	אחריסן	26	25
10	אחריסן	26	25
11	אחריסן	26	25
12	אחריסן	26	25
13	אחריסן	26	25
14	אחריסן	26	25
15	אחריסן	26	25
16	אחריסן	26	25
17	אחריסן	26	25
18	אחריסן	26	25
19	אחריסן	26	25
20	אחריסן	26	25
21	אחריסן	26	25
22	אחריסן	26	25
23	אחריסן	26	25
24	אחריסן	26	25
25	אחריסן	26	25
26	אחריסן	26	25
27	אחריסן	26	25
28	אחריסן	26	25
29	אחריסן	26	25
30	אחריסן	26	25
31	אחריסן	26	25
32	אחריסן	26	25
33	אחריסן	26	25
34	אחריסן	26	25
35	אחריסן	26	25
36	אחריסן	26	25
37	אחריסן	26	25
38	אחריסן	26	25
39	אחריסן	26	25
40	אחריסן	26	25
41	אחריסן	26	25
42	אחריסן	26	25
43	אחריסן	26	25
44	אחריסן	26	25
45	אחריסן	26	25
46	אחריסן	26	25
47	אחריסן	26	25
48	אחריסן	26	25
49	אחריסן	26	25
50	אחריסן	26	25
51	אחריסן	26	25
52	אחריסן	26	25
53	אחריסן	26	25
54	אחריסן	26	25
55	אחריסן	26	25
56	אחריסן	26	25
57	אחריסן	26	25
58	אחריסן	26	25
59	אחריסן	26	25
60	אחריסן	26	25

מחלקת העלייה של הסוכנות היהודית לא"י
לשכת העלייה ב
תל-אביב

תאריך: 26.7.1934
מס' תעודת זהות: 2222/א/ט

רשימת עולים שבאו לא"י

מס	שם	תאריך	מס' תעודת זהות
1	אחריסן	26	25
2	אחריסן	26	25
3	אחריסן	26	25
4	אחריסן	26	25
5	אחריסן	26	25
6	אחריסן	26	25
7	אחריסן	26	25
8	אחריסן	26	25
9	אחריסן	26	25
10	אחריסן	26	25
11	אחריסן	26	25
12	אחריסן	26	25
13	אחריסן	26	25
14	אחריסן	26	25
15	אחריסן	26	25
16	אחריסן	26	25
17	אחריסן	26	25
18	אחריסן	26	25
19	אחריסן	26	25
20	אחריסן	26	25
21	אחריסן	26	25
22	אחריסן	26	25
23	אחריסן	26	25
24	אחריסן	26	25
25	אחריסן	26	25
26	אחריסן	26	25
27	אחריסן	26	25
28	אחריסן	26	25
29	אחריסן	26	25
30	אחריסן	26	25
31	אחריסן	26	25
32	אחריסן	26	25
33	אחריסן	26	25
34	אחריסן	26	25
35	אחריסן	26	25
36	אחריסן	26	25
37	אחריסן	26	25
38	אחריסן	26	25
39	אחריסן	26	25
40	אחריסן	26	25
41	אחריסן	26	25
42	אחריסן	26	25
43	אחריסן	26	25
44	אחריסן	26	25
45	אחריסן	26	25
46	אחריסן	26	25
47	אחריסן	26	25
48	אחריסן	26	25
49	אחריסן	26	25
50	אחריסן	26	25
51	אחריסן	26	25
52	אחריסן	26	25
53	אחריסן	26	25
54	אחריסן	26	25
55	אחריסן	26	25
56	אחריסן	26	25
57	אחריסן	26	25
58	אחריסן	26	25
59	אחריסן	26	25
60	אחריסן	26	25

ירחמיאל ברגמן עלה ארצה ביום 25.7.1934 על סיפון האניה פטריה. שלמה (סלומון) ברגמן עלה ארצה ביום 4.5.1936 על סיפון האניה ירושלם.

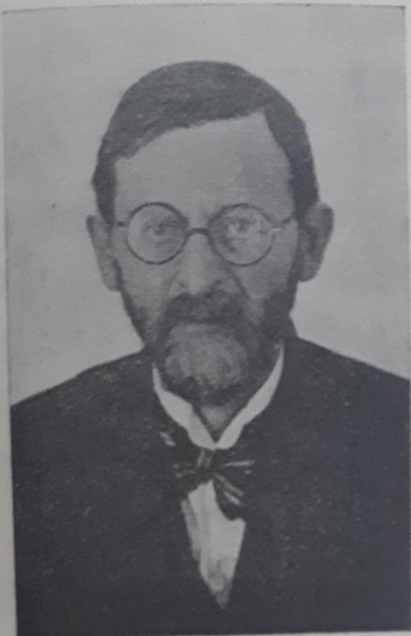
תאריכי עלייתם מפורטים גם בתיקי בקשת התאזרחות תחת המנדט הבריטי.

ברגמן
25
ברגמן
25

ברגמן
25
ברגמן
25

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֵנו עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

הרב חיים יהודה ברנמן.

חבר ההנהלה, יושב ראש ההנהלה בשנים תרצ"ה-ו. חבר ההנהלה ותושב הכפר, יושב ראש ועד הקהילה בשנת תרצ"ג-ד. חבר ועד הקהילה ומנהל העניינים המקומיים בכפר מטעם הנהלת האגודה וועד הקהילה. דואג ועמל לחיזוק הישוב בחומר וברוח.

מרדכי ברגמן

חיי המשפחה בנוה יעקב

מקור: הכפר העברי נוה יעקב תרפ"ד-תרצ"ט, הוצאת, מפעל עזרה והצלה למען הכפר העברי נוה-יעקב

"... והנה פרצו המאורעות של שנת תרצ"ו שעודן נמשכות וסופן טרם נראה, והפריעו את התקדמות הכפר העברי כולו. משפחות אחדות שלא עצרו כח לסבול ולקוות לימים יותר טובים שבלי ספק יבואו בעזרה"י, עזבו שוב את הכפר העברי, ושוב יש צורך להשקיע מאמצים גדולים ומרובים למען יחזיק הכפר מעמד, עד אשר יעברו גם ימי הזעם האלה.

באותם הימים בא להתישב בכפר, הרב חיים יהודא ברגמן, יליד ירושלים, נצר ממשפחה ירושלמית חשובה, מעולי גרמניה הראשונים בירושלים לפני מאה בשנה בערך. לפני המלחמה העולמית יצא לגרמניה וכהן שם ברבנות בקהלת נירנברג. עם עלות היטלר לשלטון שב לארצו ולמולדתו, והתישב בכפר העברי נוה יעקב, רכש לו בית, סדר לו משק והטה את שכמו לסבול יחד עם כל תושבי הכפר, וגם נושא בעול בתור אחד מחברי הנהלת הכפר העברי אגודה הדדית בע"מ."

"כִּי מֵי דִבְרֵי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

שירות בחיל התעופה המלכותי

מקור: מתנדבים בכחול: ארצישראלים בחיל התעופה הבריטי במלחמת העולם השנייה, יוסף שביט, משרד הבטחון, 1995

ברגמן התגייס בצריפין ביום 30.12.1940
ושירת בדרגת Leading Aircraftman בתפקיד
Electrician II.

50	Rubin, P	LAC	DMT	30.12.40	"	4.7.46
51	Bergmann, M.	LAC	Elect II	30.12.40	Sarafand	-
52	David, J	Col	Elect I	30.12.40	"	13.12.45

התצלום באדיבות אחיינו,

צבי ברחי

מרדכי ברגמן

שירותו הצבאי ופרטים נוספים

"מרדכי, הבן הצעיר של משפחת ברגמן, הצטרף לשורות הלוחמים הוא שירת בחיל האוויר המלכותי. בהיותו על אדמת מצרים, נפגע בתאונת מטוס ונפל על משמרתו. מרדכי ז"ל נטמן בחלקה הצבאית של חיל האוויר הבריטי במצרים. ההורים, האחים וכל המשפחה קיבלו את הבשורה המרה על נפילתו בכאב נורא".

(ההר הטוב הזה: חייו ופועלו של הרב שלמה ז. מן-ההר)

עוד ידוע לבני המשפחה כי מרדכי היה נשוי במשך

תקופה, והתגרש.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

נסיבות מותו

מקור: אתר האינטרנט לזכר הרב שלמה-זלמן מן-ההר, www.min-hahar.co.il

נסיבות פטירתו של מרדכי ברגמן, המשרת כחשמלאי, בתאונת התחשמלות.

הרב שלמה מן ההר זצ"ל
תולדות חייו | כתביו | משפחתו | כתבו עליו | גלריית תמונות | צרו קשר

משפחת ברגמן
הרב אליעזר ברגמן | שושלת ברגמן | שושלת מן ההר | אחיו של הרב מן ההר | ספרים

רבקה יוסף מאיר כהן
ילדיהם:
אהרן וחנה כהן-כידן
רות ויגאל לוסין
ילדיהם:
יאב ואפרת לוסין, דפנה לוסין, גליה וגבריאל אלטרץ

אברהם אליעזר ופאני בר-טורא
בנו:
יעקב ויואנה בר-טורא
ילדיהם:
ערן מיכאל וואני בר-טורא
אמיר בר-טורא

ירחמיאל ישעיהו ורעיה סופי [בזיו"ש – שרה] בר-חי
ילדיהם:
נתן צבי וצביה בר-חי
ילדיהם:
עופר אריה ורחל כרמלה בר-חי
יעל נחמה ויגאל לוי
אילת צפורה ומורן מוצן

נחום עדריאל ז"ל

יהושע ופנינה בר-חי
ילדיהם:
צופית טובה ואבשלום יהודה ססלר
איתמר יצחק ורויסל בר-חי
חיים שלום ובשמת בר-חי
אריאלה ואילן כהן
בתאל ורחנן הלוי

אח נוסף מרדכי - נהרג כחייל בשירות הבריטים במצרים ב- 8.8.1941 - טז באב תש"א, בן 28 היה במוותו. היה חשמלאי, אולי היה חשמלאי מטוסים, התחשמל ונהרג. הוא נפל על אדמת מצרים ונקבר שם בחלקה הצבאית.
לוח זיכרון לנופלים חברי נווה יעקב ועטרות במלחמת העצמאות ובמלחמת העולם השנייה הוקם בפסגת זאב בגן הגבורה' וביניהם הונצח שמו של 'מרדכי ברגמן' הי"ד. (ההר הטוב הזה - פועה שטיינר, עמוד 124)

אח נוסף מרדכי - נהרג כחייל בשירות הבריטים במצרים ב- 8.8.1941 - טז באב תש"א, בן 28 היה במוותו. היה חשמלאי, אולי היה חשמלאי מטוסים, התחשמל ונהרג. הוא נפל על אדמת מצרים ונקבר שם בחלקה הצבאית.
לוח זיכרון לנופלים חברי נווה יעקב ועטרות במלחמת העצמאות ובמלחמת העולם השנייה הוקם בפסגת זאב בגן הגבורה' וביניהם הונצח שמו של 'מרדכי ברגמן' הי"ד. (ההר הטוב הזה - פועה שטיינר, עמוד 124)

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֵנו עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

ציון הקבר הראשוני

מקור: משפחת ברגמן, באדיבות אחיינו צבי ברחי

Tel.: BOURNE END 594. Form P.E.1.

Any further correspondence on this subject should be addressed to—
THE DIRECTOR-GENERAL,
Graves Registration and Enquiries,
The War Office (A.G.13),
Woodburn House,
Woodburn Green,
High Wycombe, Bucks,
and the following number quoted:
Egypt. 43-5/A.G.13.

THE WAR OFFICE.

7th June, 1943.

Dear Sir,

I have to inform you that your son, 775751,
L.A.C. Mordechai Bergmann, 103 M. U.
Royal Air Force (V. R.)
is buried in Cairo (Heliopolis) Military Cty.
Egypt, Plot 1, Row A, Grave No. 24.

The enclosed photographs of the grave have just been received and are forwarded for your retention.

Yours faithfully,
G.H. Bergmann, Esq.,
San Hadratherapeesan,
Hadrian Quarter,
Bath Hawschutaf,
Jerusalem.

Countdown
Director-General,
Graves Registration and Enquiries.

(24117) W1.9545/3212 1,000 4/48 A.&E.W.Ltd. Gp.698

תמונת ציון הקבר כפי שנשלחה
למשפחה ב-1943.

במכתב הנלווה פירוט היחידה בה
שירת (103 M.U.) ומקום קבורתו
בקהיר.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

מצבת החייל

מקור: British War Graves

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

יחידת התחזוקה 103

מקור: ויקיפדיה

יחידת תחזוקה 103 (103 Maintenance Unit) של חיל האוויר המלכותי פעלה בין השנים 1939-1946 מבסיס חיל האוויר אבוקיר (Aboukir), כעשרה ק"מ מזרחית לאלכסנדריה.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֵנו עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

גלעד למתנדבי היישוב העברי במלחמת העולם השנייה שנפלו בנכר, הר הרצל

מקור: BillionGraves

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֵנוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

גן הגבורה לזכר חברי נווה יעקב הישנה

מקור: עמותת מורשת עטרות

שמו של ברגמן בין "המייסדים המגינים והנופלים" של חברי היישובים עטרות ונוה-יעקב, בגן הגבורה שנחנך בפסגת זאב בשנת 2002.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֵנוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי ברגמן

הרב חיים יהודה ברגמן

מקור: עתונות יהודית היסטורית

מרכז מידע הר הזיתים

הרב חיים יהודה ברגמן
מראשי חברה קדישא של קהילת ירושלים מת במוצאי שבת באופן סתומי, משטף דם במוח. הרב המנוח יצא במוצאי שבת יחד עם חברי חברה קדישא במכונית לערוך הלוייה של המנוח אפרים שטרנהיים. הרב ברגמן ירד מהימנונית והחל לחפש את ביתו של הנפטר, ומשלא מצא חזר למכונית וביקש מהנהג לעזור לו למצוא את הבית. כעבור כמה רגעים חזר הנהג אל יתר החברים והודיע כי הרב ברגמן נפל לפתע מהמדרגות נטול הכרה. הבהילו הופא, העבירוהו לבית החולים, שערי צדק, ובהצות מת, בן 57, בן למשפחה ידועה, היה מוסמך להוראה ושימש כעשרים שנה ברבנות בנירנברג. לפני כשתים עשרה שנה עלה לארץ ומאז היה חבר ראשי של חברה קדישא של הקהילה. ההלוויה יצאה אתמול בשלוש אחר הצהריים מבית החולים.

דבר, 28.8.1944

ר' חיים יהודה ברגמן ז"ל
אתמול נערכה בירושלים הלוייתו של ר' חיים יהודה ברגמן, ראש הדגל של החברה קדישא שליד ועד הקהלה העברית בירושלים. נוכחו באי כח ועד הקהלה, עובדי הקהלה והחברא קדישא, ורבים מאנשי הישוב הירושלמי הישן והחדש. ר' ח"י ברגמן ז"ל נפל בשעת הלוייה מת אחד במוצאי שבת וכעבור חצי שעה מת משטף דם פנימי.

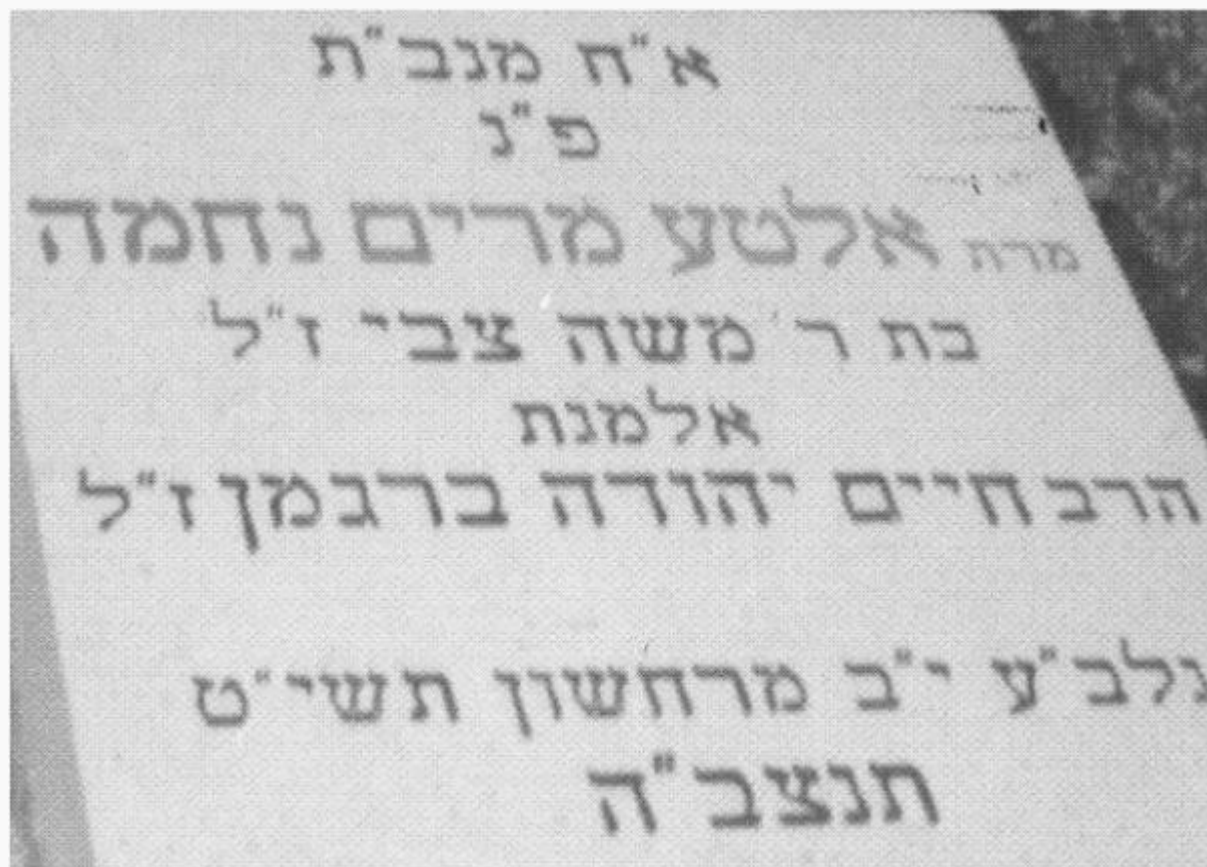
הארץ, 28.8.1944

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

הרבנית אלטע מרים נחמה ברגמן

אתר האינטרנט לזכר הרב שלמה-זלמן מן-ההר, www.min-hahar.co.il

הצפה, 27.10.1958